

NAŠE HLASY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TYDENÍK

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

No. 35 (431) Vol. XI.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT,
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

September 18, 1965.

Jaroslav Sejnoha:

GALERIE

DÍLO I ŽIVOTOPISY VEDoucích OSOB ZA ČS. ODBOJO
BYLY JIŽ DOST POPSÁNY. ČETNÍ ZASLOUŽILI
SPOLUPRACOVNÍCI JSOU VŠAK ZAPOMÍNÁNI
A PROTO NĚKTERÉ PŘIPOMENEME

FRANK KUPKA

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA:

Ideový antimilitarista Kupka stal se po vyhlášení války v roce 1914 nadšeným bojovníkem.

Rakousko - Uhersko přepadlo malé Srbsko, když mu před tím poslalo naprosto nepřijatelné ultimatum. Rozhořčen vídeňským postupem a berlínskou zpučností byl Kupka spiritus agens českých dobrovolníků v Paříži. Chatrné zdraví nebylo mu překážkou. Za útrap v tehdy primitivních frontovních zákopecích sice na jemnost své kostry štávnatě nadával, ale zle protestoval, když úplně vyčerpan a za vysoké horečky byl ze zákopů odnesen téměř násilím.

Sbližili jsme se, když po jeho návratu do Paříže, téměř současně s mojím, byli jsme oba zapleteni do krajanských sporů. Tehdy se situace pro Českoslováky zlepšila v tom smyslu, že po mohutném parlamentním projevu senátora Martina bylo stanoveno, že ti němečtí a rakousko - uherští poddaní, kteří jsou národnosti elšaské, lotrinské, polské, srbské nebo české a jsou ve Francii internováni, mohou být propuštěni a zbaveni jejich majetků může být odvoláno, jestliže se za ně někdo zaručí. Osvědčení o naší národnosti a spolehlivosti, která vydávala naše krajanská organizace, zvaná Kolonie, byla u pařížské policejní prefektury většinou rozhodující.

Ale snad vždy bylo a bude, že v čelo dobrých organizací se někdy dostanou lidé nejen nepěkní, ale škodliví. Nevím jak se mohlo přihodit (i profesor E. Denis tehdy kladl tuto otázku) možná, že pomocí libových frází, za předsedu krajanské organizace, jejímž jádrem byli osvědčení Sokolové, byl zvolen člověk, v Praze dobře známý jako šovinistický Němec. Praxe s vydáváním osvědčení se po jeho zvolení ihned změnila, ale také prefektura ztratila rychle důvěru a některé z nás vyzvolila.

Kupka předsedou kolonie.

Připravili jsme se na valnou hromadu a získali u Kupky souhlas, že může být za předsedu kandidován. Zdiskreditovaný výbor se podařilo odstranit, za předsedu zvolit Kupku a do výboru

byl zvolen tehdy významný Rudolf Kepl. K mému překvapení byl jsem také zvolen do výboru. Kolonie se dostala na správnou cestu a důvěra úřadů byla obnovena. Schůze bývaly i politicky zajímavé, méně již návrat do domovů za nočních náletů tunely podzemní dráhy.

Jestliže od francouzské kapitulace až do konce 2. světové války byl ústředím Londýn, byla po celou první světovou válku politickým a vojenským centrem Paříž. Frontu držela francouzská armáda, která měla za půl roku na půl milionů ztrát, zbytek armády belgické a anglické expediční sbor. Jiní přišli později. Fronta byla blízko Paříže, někdy bylo slyšet děla i od Verdunu. Již na počátku r. 1915 bylo na pařížských ulicích vidět většinou jen uniformy a ženy v hlubokém černém smutku. Paříž a vlastně celá Francie žila tehdy jen válkou. Musy spaly.

Kupka bydlel za Paříží v Putaux sur Seine (dnes Velká Paříž), a jeho návrat z našich nočních schůzí býval nesnadný a dlouhý. Paní Kupková v prvních dnech války se ihned přihlásila - jako mnoho jiných Pařížanek - za dělnici do továrny na střelivo. Když přijímající úředník se ji otázel, není-li snad příbuzná malíře Kupky a zvěděl, že má před sebou Kupkovu manželku, určil ji za dohlázelku. Její mzda, tehdy jediný rodinný příjem, byla velmi malá. Proto byla Kupkově nabídnuta úhrada za jeho noční návraty ze schůzí, často možné jen drožkou. Odmítl prudec a ještě se rozněval.

Temperamentní Kupka byl někdy i řízný, což mu vyneslo pověst přílišné přisnosti a tvrdosti. Tato pověst byla však vyvrácena projevy velmi dobrého srdce. Byl shovívavý pro nemajetné otce rodin, kteří nešli k prvnímu pařížskému dobrovolnému odvodu, ba i k pražskému studentu PHC, který se k nim tehdy též nedostavil. Na prosbu jednoho našeho důstojníka dokonce osobně intervenoval u prefektury, aby byl zrušen rozkaz k internování mladého českého malíře, ale vystudovaného v Mnichově a ženatého s Němkou, kterou vydával za Dánku, který se k odvodům též nedostavil. Pokračování na str. 3

ČESKOSLOVENSKÝ PŘÍSPĚVEK KE VLÁDĚ PRÁVA VE SVĚTĚ

Profesor Dr. Adolf Procházka.

Ve dnech 12. až 18. září t.r. schází se ve Washingtonu "Světová konference o míru ve světě založeném na právu" (World Conference on World Peace through Law). Súčastní se jí kolem 2.500 vedoucích právníků z celého světa včetně prezidentů nejvyšších soudů a ministrů spravedlnosti. Účelem Washingtonské konference, stejně jako posláním organizace za ní stojící (The World Peace through Law Center, je stručně řečeno - navrhnout cestu, jak přivodit vládu práva ve světě.

Byl a je to ideál vedoucích právníků, státníků a filosofů po řadu století. Napsali o něm řadu knih, obecně známých a přístupných. Bylo by proto odvážné pokusit se v několika řádcích o vylíčení tohoto úsilí nahradit válečné řešení mezinárodních sporů soudním výrokem. Budiž však zdůrazněno, že úsilí, aby soudní nebo administrativní výrok, nebo jednání ústící v dohodu, respektive každý jiný mírový prostředek, bezvýjimečně vystřídaly válečný konflikt, je v naší době současného technického pokroku lidstva vpravdě osudovým pro tuto a příští generaci.

Známe způsob, jak toho docílit. Mám před sebou na př. knihu Hans Kelsena "Mír prostřednictvím práva" ("Peace through Law"), vydanou v Chapel Hill, North Carolina, v roce 1944, tedy ještě před Hirošimou a Nagasaki. Kelsen dopodrobna rozebírá řešení problémů a navrhuje texty nového mezinárodního práva. Základní myšlenkou těchto návrhů je závazné mezinárodní soudnictví. Kelsen píše na str. 13 a 14 svého spisu: "Dokud nebude možno odstranit výsadu států, aby samy odpovídaly na otázku, zda právo bylo či nebylo porušeno, a pokud nebude možno ji definitivně přenést na neustrannou autoritu, totiž na mezinárodní soud, jakýkoliv další krok na cestě k pacifikaci světa je naprosto vyloučen. Proto, příští krok, na něj naše úsilí se musí soustředit, je vyvolat mezinárodní smlouvu uzavřenou největším možným počtem států, vítězí jakož i poraženými, jež by založila mezinárodní soud nadaný závazným soudnictvím. To znamená, že všechny státy Společnosti založené touto smlouvou budou zavázány vzdát se války a represálií jako prostředků při řešení sporů; předložit své spory bez výjimky k soudnímu rozhodnutí; a provést rozhodnutí soudu v dobré víře."

Není třeba dalšího vysvětlování tohoto požadavku. Závazné mezinárodní soudnictví je rozhodující krok, jež lidstvo mělo učinit už po první světové válce, aby nadobro zabránilo válečnému řešení mezinárodních sporů. Ale, jak dobře víme, Smlouva o Společnosti národů řešený rozhodující krok nečinila. Její autoři zaváhali a zastavili se před osudovým rozhodnutím. Dali přednost zásadě suverenity států, jež konec konců řešení otázky porušení práva ponechává v rukou jednotlivých států. To byl jeden z hlavních důvodů, proč Společnost národů úplně zklamala. Kelsen (str. 30 - 51) poznamenává, že autoři Smlouvy učinili středem mezinárodní organizace, nikoliv Stálý soud mezinárodní spravedlnosti, ale určitý druh mezinárodní vlády. Radu Společnosti národů... Ale mohlo být předvídáno od samého začátku, že světová vláda neuspěje, jestliže její rozhodnutí musí být jednomyslná, tedy nezávazná pro toho člena, jenž nesohlasí, a jestliže není ústřední

mocí pro jejich výkon.

Po druhé světové válce se zodpovědní státníci světa opět neodvážili učinit rozhodný krok - nebo snad lépe řečeno "skok" z ideologie suverenity států do ideologie práva ve světě. Jak k tomu došlo, vylíčil nedávno bývalý britský zahraniční ministr Anthony Eden (Earl of Avon) v "The New York Times Magazine" (červen 1965, str. 12 a násled.). Dovolává se autority generála Smutse, jenž označil zásadu jednomyslnosti mezi velmocemi za drastické, ale nezbytné ustanovení. Anthony Eden neváhá ji obhajovat a píše doslovně: "Díváme-li se zpět na minulá léta, je snadné ukázat na právo veta jako na slabinu ve veškerém našem dile. Mnozí tak mysleli a rekli to v tu dobu, avšak když přijímáme politiku, jak ji definoval Clemenceau, jako "l'art du possible", pak veto bylo v té době nevyhnutelné. Ať je máme rádi nebo ne, bez práva veta nebylo by Charty. Váhavě, nabyt jsem přesvědčení, že i já musím je přijat. Ale musím přiznat, že nakolik to vím, nikdo z nás nepředvídal rozsah, v němž Sověty budou zneuzívat této sankce."

Zneužívání práva veta Sověty mělo být alespoň částečně znemožněno resolucí "Spojujme se pro mír", ("uniting for peace"), jež dala Shromáždění Spojených národů právo jednati, když Rada byla blokována vetem. Nyní jsme však svědky ústupu i v této tendenci, po odporu Sovětů a též Francie. V důsledku toho nynější generální sekretář Spojených národů U Thant varoval světovou veřejnost, že Spojené Národy jsou v nebezpečí státí se "pouhou debatující společností a nicím více". Je to mluva, jež nám připomíná kritiku Společnosti národů z let třicátých, kdy světová organizace žalostně zklamala na japonské agresi v Mandžukuu, na Musolinioho přepadení Habeše, na občanské válce ve Španělsku, na případu Rakouska a na Hitlerových hrozbách vůči Československu.

Malé a střední státy neměly práva veta ve Společnosti národů, a také si nepřály ho mít. Vláda práva ve světě měla pro ně větší hodnotu nežli t.zv. suverenity států, pokud se jí myslí "nejvyšší moc" s volností nepodrobit se rozhodnutím světové organizace. Stály na straně práva v protikladu ke straně moci.

Československo bylo především stoupencem této politiky. T. G. Masaryk je vybudoval na vělečnické republiky do rodiny demokratických národů, ovládané právem, tedy na silné světové organizaci, a na spojeneckých smlouvách. Jeho obyvatelstvo bylo si současně vědomo, že vláda práva ve světě jest jediná schůdná cesta, jež může zachránit lidstvo před dalšími katastrofami. Zahraniční politika Československa tedy sledovala opravdový pokrok ve světě, jímž je nesporně vyloučení anarchie a násilí z mezinárodních styků.

Bylo proto jen logické, že v Londýně za války, kde se připravovala stavba příští světové organizace, my, Čechoslováci, jsme procavali pro směrnice, jež by vyloučily právo veta z orgánů Spojených národů. Snad tento požadavek se ukázal neuskutečnitelným, a československá delegace na ustavující schůzi nové světové organizace v San Franciscu, nepokládala za ústřední ho předněstí. Snad se tento požadavek dokonce přičil definici politiky,

FRANTIŠEK LANGER - AUTOR "JÍZDNÍ HLIDKY"

V Praze zemřel František Langer, autor slavné "Jízdní hlídky" a celé řady dalších her (Vellblond uchem jehly, Periferie atd.). Patřil k blízkým přátelům T.G. Masaryka a Karla Čapka. Komunisty byl umlčován, ale ne umlčen a zavražděn. Michal Mareš v nekrologu v Lidové demokracii vzpomíná, jak v době nejhoršího stalinistického útlaču ho ve vězení navštěvoval František Langer v generálské uniformě!

V Literárních novinách mu vzdal hold statečnými slovy Jan Werich: "(Langer) musil platit daň za to, že ho dějiny naší kultury postavily blízko k jménu T. G. Masaryka a Čapka. Proto se jeho hry nehrály a netiskly. My přece se umíme vypořádat hlavně s minulostí. Na svou historii jsme přísní. Když nás ta přítomnost popadne, tak věci se nestaly. Prezidenti nebyli, knihy nebyly napsány. I usmyslilo se, že František Langer nebyl, nepsal, nejestvoval."

ALBERT SCHWEITZER MRTEV

S Albertem Schweitzerem, který zemřel ve své africké nemocnici ve věku 90 let, odešla jedna z nejmarkantnějších postav dvacátého století.

Ve svém mládí Schweitzer byl mistrem varhan a nepochybně měl před sebou skvělou kariéru jako koncertní hudebník. Rovněž byl vynikajícím učencem a filosofem. Schweitzer se však rozhodl pro život džungli, vystudoval lékařství a založil nemocnici v Lambarene, kde ztrávil většinu svého života.

Schweitzer byl mnohými obdivován, vyznamenán Nobelovou mírovou cenou, a našel řadu následovníků. Byl také kritizován pro ignorování moderního vývoje v lékařství a ne právě hygienický způsob řízení své nemocnice. Skutečností zůstává, že Schweitzer se zřekl skvělé kariéry a dal svůj život službě těm nejpotřebnějším.

jež podle slov Clemenceau-vých, převzatých Anthony Edenem, je "l'art du possible". Ale jeho uskutečnění by učinilo Spojené národy silnou světovou organizací, jež by byla s to řešit mezinárodní spory, spravovat společné světové záležitosti a nalézt cestu k nukleárnímu odzbrojení.

Zásady pro novou světovou organizaci byly za války projednávány v "Londýnském mezinárodním shromáždění" (London International Assembly), pracujícím od jara 1942 pod předsednictvím Lorda Roberta Cecila, jednoho z myšlenkových otců Společnosti národů a přesvědčeného stoupence vlády práva ve světě. V tomto shromáždění československá delegace dvakrát navrhla a dala odhlasovat požadavek závazného mezinárodního soudnictví, ale též dvakrát bylo řešení usnesení zrušeno, když vedení Shromáždění dalo nepokrytě najevo, že nejsou pro ně politické předpoklady.

Když jsem letos naslouchal znamenitému výkladu předsedy Nejvyššího soudu Spojených států Earl Warren-a, o vládě práva ve světě, přednesenému na sjezdu "Pacem in terris" v New Yorku, dne 19. února t.r., vzpomněl jsem si na naše debaty v Londýnském mezinárodním shromáždění. Ve zmíněném referátu jsem nalezl tytéž návrhy a tytéž důvody jako v řadě usnesení a projevů v našem londýnském schůzování. Očekávám, že i Washingtonská "Světová konference o míru ve světě založeném na právu" opět obžví, co my jsme žádali v Londýně před koncem války, ještě nevěduce, že příští generace budež žít ve stínu atomové pumy. Je to zejména požadavek závazného mezinárodního soudnictví a silné světové organizace.

Při tom jsem si plně vědom současné složité světové situace, a též toho, že politika je "l'art du possible". Mám za to, že státníci naší generace musí mít sílu a schopnost (a vůli) posunout hranici "možného" co nejdále k tomu bodu, jemuž my, právníci říkáme "vláda práva ve světě".

4. SJEZD ČS. SPORTOVců V TORONTĚ

LP. - Každoroční sjezdy čs. sportovců v zahraničí staly se již významnou krajauskou událostí na severoamerickém kontinentě, ačkoliv jejich tradice je poměrně mladou. Bylo to několik jedinců v r. 1962, kteří přišli s originální myšlenkou uspořádat sjezd čs. sportovců. Tento nápad byl brzy realizován a tak již o velikonočních 1963 došlo k nezapomenutelnému dni, když na led Westonské haly v Torontě vjeli mistři světa Marie a Otto Jelínkovi, některé z předních krasobruslařek jako Náchodská a Pachlová a později pak za zvuků hymny naší vlasti "Kde domov můj" stál na ledě v čele hokejistů Josef Maleček. Následující rok dochází k 2. sjezdu v sídle Batovy továrny v Belcampu v Maryland, kde je současně uspořádán sjezd čs. sportovců. Loňského roku se konal další úspěšný sjezd v Clevelandu a letos přišlo na řadu opět Toronto.

Tato událost, konaná v dnech 4.5. a 6. září na Masaryktownu, byla ve znamení imponující účasti sportovců ze Spojených států, kterých se sjelo téměř na dvě stovky. Nejvíce z New Yorku a Chicaga, dále tu byla početná výprava z Clevelandu, jednotlivci pak z Washingtonu, Detroitu, Buffala. Bohužel hlavní den sjezdu, se vlivem nepříznivého počasí nevydařil, čímž utrpěla návštěva diváků z řad torontské krajauské veřejnosti.

Sportovní pořad byl již zahájen brzy ráno v sobotu turnajem v golfu, kde podle očekávání zvítězil dr. Peters, N. York před A. Justem, Toronto, M. Pačesem, Cleveland, L. Myslivcem, Toronto a Sandou, Cleveland. Soupeřilo 12 účastníků. Tenis byl další soutěží, jež se konala mimo Masaryktown. Z 15 startujících se probíjaly do semifinále dvojice: Talacko, porazil Grosse a Kropáček vyřadil Lavičku z Clevelandu. Ve finále se stal vítězem opět jako loni v Clevelandu - Talacko před Kropáčkem (oba Toronto).

Současně na Masaryktownu probíhal turnaj v odbíjené, ve kterém torontská šestka, reprezentovaná hráči Sokola 2 Toronto, Kelnarem, Linhartem, Průchou, Večeřou, Vágnerem a Zeleným, lehce vyhrála před Chicagem a N. Yorkem. Kopaná měla na pořadu zápasy: Chicago - Cleveland 4:1 a Toronto - N. York, který po nerozhodném výsledku 2:2 byl dvakrát 15 minut prodloužen. Jelikož ani po prodloužení nedošlo k rozhodnutí 3:3, hrálo se znovu v neděli dopoledne, již za nepříznivého počasí. Torontští vyhráli 3:0, J. Gross, známý sportovní redaktor torontského denníku Telegram, vstřelil dvě branky.

Nedělní odpolední pořad byl zahájen za účasti 20ti hráčů stolním tenisem. Nebylo pochyb o vítězství desetinásobného mistra Kanady - Maxe Marinka z Toronta, který ve finálovém utkání, jež se vyznačovalo vysokou sportovní úrovní, porazil Salpetera. Také na dalších dvou mistech skončili reprezentanti Toronta: Holoubek, jenž prohrál v semifinále se Salpetrem a Štrobach, který byl vyřazen Marinkem. Dlouho trvající déšť si vynutil zahájení finálového zápasu v kopané až na pozdní odpolední hodinu. V napínavém zápase na rozmoklém terénu zvítězilo Chicago, opět v prodlouženém čase 3-2, když v normální hrací době byl výsledek 2:2. Zápas se vyznačoval ponejvíce souboji houževnatého středního záložníka V. Turka a středního útočníka Chicaga J. Stědrého, který triumfoval "hat trikem". Vsílil všechny tři branky. Za poražené skoroval pohový švestka. Chicago proti Torontu vyhrálo stejným poměrem brank jako loni v Clevelandu a stalo se tak již třetím rokem vítězem turnaje. Reprezentováno hráči Sparty Chicago a Slovaks Chicaga, vítězové hráli v sestavě: Halama-Tykva, Fajkus-Zulkovský, Gažda, Dilinský - Vymyslický, Valent, Stědrý, Turanský, Pospíšil. Toronto nastoupilo k finále ve složení: Štrobach - Homolka, Nečasánek - Svoboda, Turek, Rejský, Oldřich, Švestka, Gross, Prů-

cha, Baraník. Posledně jmenovaný přijel na sjezd až z Labradoru! Spartané z Toronta byli handicapováni jednak vyloučením Grosse a zraněním několika hráčů z předešlých zápasů, z nichž nejvíce byla pocíťována neúčast Staňka, Šeda a Jurgy. Bylo by nanejvýše žádoucí, aby pro příští sjezd, účastníci byli pojištěni, neboť je tu vždy riziko zranění. A zejména na rozmoklém terénu tím spíše, protože se hraje v teniskách.

V rámci lehkootletických a plaveckých závodů mládeže byly též vypsané dvě soutěže pro muže v běhu na 220y, zvítězil L. Hromádka, Cleveland, před M. Vobořilem, N. York, v plavání pak J. Grégr, před Bednaříkem, oba Chicaga. Byla-li pětiletá účast nejmenších z USA, zarazila slabá účast z Toronta. V lehké atletice (dcerky a synové členů Svazu) vyhrál Cleveland všechny soutěže - K. Lavičková na 60 a 220y, D. Hromádka 80y a 220y, v plavání v jednotlivých věkových kategoriích od osmi do čtrnácti let se stali vítězi: M. Kučera, Washington, J. Lavička, Cleveland, J. Gross, v dívkách byla první T. Grossová. Vítězům byly předány krásné ceny L.V. Myslivcem, pořádající torontské odborky.

Zakončením třídního sjezdu byla valná hromada ústředního výboru Svazu čs. sportovců v zahraničí. K podstatným změnám došlo jen v předsednictvu. Novým předsedou byl zvolen úspěšný mladý podnikatel z N. Yorku Miloš Vobořil, všestranný sportovec, doma nejvíce známý jako člen lyžařského odboru SK Slavia Praha, sekretářem zůstává obětavý krajauský pracovník Jan Petlíčka, zatím co dosavadní předseda dr. Z. Peters byl zvolen s J. Malečkem do čestného předsednictva. Další zvolení činovníci - místopředsedové J. Meisner, Toronto, L. Hromádka, Cleveland, J. Stědrý, Chicago, pokladník J. Lech, N. York, tisk. referent: Z. Pražák, Cleveland, archivář: M. Neumann, Washington, zapisovatelé: M. Krukovská, Toronto a M. Kýblivá, N. York, revisori úctů: V. Liska, Toronto, K. Fišer, Cleveland, členové výboru: Gross, Toronto, Kokoška, Chicago, Králík, Cleveland, Kučera, Washington, Lavička, Cleveland, Louda, Los Angeles, Motýlek, Chicago, Myslivec, Toronto, Novák, Belcamp, Parma, Washington, Patříčný, N. York, Průdek, Toronto, Příbýk, Montreal, Sládek, Montreal, Šťastný, Toronto, Umlauf, Chicago, Wolf, Cleveland a Zahálka, N. York. V rámci zdařilého sjezdu se konal také společenský večer v sobotu na Masarykově hale, který byl ve znamení družné zábavy.

Zvláštní shodou okolností, v den kdy se ve svobodném světě sešli naši sportovci, na Masaryktownu, konalo se v Praze fotbalové utkání čs. ligy poprvé opět po dlouhých letech se starými tradicemi jmény Sparta - Slavia. Příští 5. sjezd čs. sportovců má všechny předpoklady vznítit v mohutnou manifestaci jednoty svobodných Čechoslováků v zahraničí. Bude uspořádán v "Praze Ameriky", největším krajauským střediskem na světě - Chicagu.

PRAHA, VÍDEŇ,

BENÁTKY

POUZE \$439.00

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

A VAŠE PŘEDPLATNÉ

DOSUD NEDOŠLO

F. S. Meisel:

DOPIS Z AFRIKY

Dokončení z minulého čísla.

Jsou to starší syřští poddaní vesměs pocházející z Damašku a okolních vesnic, kteří opustili svou domovinu, poněvadž chudá země nemůže uživit tolik obchodníků, kolik se jich v Syrii rodí. Ovládají na pobřeží většinou obchod demigros a pak jsou činní jako překupníci v broussu. Jen v městě Dakaru žije jich asi 2000 duší, tedy 20% obyvatelstva evropského, a ve vnitrozemí nenaleznete ani jedno tržiště, aby tam nebyl Syřan. Mluví mezi sebou arabsky, ovládají domorodé jazyky, většina též frančtinu, a jsou to podnikaví, pilní, houževnatí obchodníci, s morálkou ovšem levantinskou. Většina z nich si zahospodařila velké jmění. Francouzští obchodníci je nenávidí hlavně proto, že jsou prý špinaví konkurenti, prodávají totiž jak se dá, a potřebují-li peníze, třeba i pod cenou. Nemají zaměstnanců, pracují sami neb s příbuznými, nemají proto velkých režii a nejsou povinni řídit se předpisy o nedělním klidu a zavíracích hodinách. Přejde-li některý do křížku s trešním zákoníkem, pak se jeho evropská konkurence o to postará, aby by ze země vyhoštěn. Je však nesporné, že evropské firmy by nemohly provozovat obchod v dnešním rozsahu bez Syřanů, neb Syřan je, když to poměry vyžadují, úplně nenáročný a žije třeba stejným způsobem jako chudý domorodec, kdežto Evropan to na delší dobu nevydrží, i kdyby se chtěl k tomu rozhodnout. Syřan nedovede správně jednat s domorodcem, vykořisťuje jej, jak jen může, a domorodci jej nenávidí, ostré hádky mezi Syřany a domorodci jsou časté.

Pro obchodníka je Západní pobřeží africké země velmi zajímavou a poněvadž domorodec vydělané neb stržené peníze většinou hned utratí, jsou zde prodejní možnosti značné, bylo by si jen přát, aby export československý se sčastnil větší měrou na těchto slibných trzích, obzvláště, když má k tomu dostatečné předpoklady.

Psáno v roce 1934.

DÁMSKÝ ODBOR ČSNS

Jménem Dámského odboru vyslovuji tímto upřímnou soustrast naší člence paní Vaňkové nad úmrtím jejího drahého manžela.

Ruth Petříčková,
předsedkyně.

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

JDETE NA SVĚTOVOU VÝSTAVU

Již během 1964 sezony jsem pronajímal pokoje ve svém rodinném domě návštěvníkům Světové Výstavy. Dům jsem pro ten účel zvláště upravil. Na základě oznámk v krajauském tisku přišlo ke mně mnoho krajanů, kteří byli spokojeni jak s ubytováním, tak s rozumnými cenami, které jsem žádal.

Letos, poslední rok výstavy, budu opět pronajímat pokoje ve svém domě, který jest položen v klidné residenční části Flushing blízko výstaviště. Nechcete proto ztrávit svůj letošní pobyt v New Yorku u krajanů? Budete bydlet pohodlně v přátelském prostředí a za polovinu cen žadáných v hotelech a motelech v tomto okolí. Nebudete mít problém s parkováním a na výstavě budete během několika minut.

Dotazy v češtině, slovenštině nebo angličtině odpovím obratem. Pište na Mr. Josef Bubník

29-14 163 Street

Flushing, N.Y. 11358

A SVĚTLA ZÁŘÍ

"Nad našimi ulicami žiaria svetelné reklamy; boli roky, keď neziarili, naše večerné ulice boli o čosi jednotvárnejšie, boli skôr malomestské, vidiecké. Aké sú dnes? Pestrofarebné malebné neonové reklamy propagujú štátnu sporiteľňu, zeleninu a hračky, ohlasujú vzácnym u nás nočným chodcom, že sa tu vo dne zaručene predáva nábytok alebo knihy. Nad autiakmi turistov, ktorí k nám predtým nechodili a teraz chodia, svetielkujú svetelné ná-

pisy a my máme pocit, že sme akosi všetko dohnali, že aj my sme už veľkomesto ako sa patrí a že je to prima. Je to naozaj prima?

Propagujeme napríklad veselo naše hotely, ale komu ich propagujeme? Veď vieme až pridobre, že naše hotely veľku nestačia ani tým záujemcom, ktorí sa chcú ubytovať, že je v priemere veľmi ťažké zohnať hotelovú izbu, a že nie je vždy na úrovni. Vôbec je u nás vzťah medzi dopytom po tovare a medzi jeho prisunom trochu iný, než aby bolo ľudí trochu presvedčať, aby preboha nakupovali a v belasej, žltej a fialovej farbe im po fajronte ukazovať, kde.

A tak nad našimi ulicami honosnea svetovo svietia neóny, propagujú, čo propagovať netreba. No to nie je všetko: svetelné reklamy žiaria nad ulicami, ktoré ináč pravdepodobne patria medzi najhoršie osvetlené ulice v civilizovanom svete. No nielen to; zamýšľajúci sa človek je potvora, a tak si zrazu všimne, že tie naše neóny akosi často nefungujú, tu vypadne litera alebo sedem litier, tu polovica kresby, tu vznikne čírou náhodou opľzlé slovo, zahabujúci nezmysel alebo dvojzmysel, trápna slovná hračka...

Kapitalistický podnikateľ je chudák, okamžite musí dať závodu opraviť; chybný nápis je smiešny, smiešny nápis vyvoláva dojem nesolidnosti, dojem nesolidnosti spôsobuje pokles obratu, ktorý vedie k strate zisku. To si kulantný obchodník nemôže dovoliť. U nás je to ináč. Kedže nákupy obyvateľstva vôbec nezávisia od fungovania alebo nefungovania svetelnej reklamy, netreba si s havarovanými neónmi robiť ťažkú hlavu. Okrem toho zrejme nie sme obzvláštni majstri v produkovani neónových reklám. Hoci ich teda máme málo, výdatne ohrozujú naše dobré meno u tých istých cudzincov-turistov, ktorým takýmto povrchným spôsobom chceme nadbiehať.

STÁLE SE HLEDÁJÍ DÁRCI KRVÉ

TORONTSKÝ ŠKOLNÍ VÝBOR

VEČERNÍ KURSY ANGLIČTINY PRO NOVO-KANAĎANY

BLOOR COLLEGIATE INSTITUTE

1141 Bloor St.W. (u Dufferin)

(pondělí, úterý, středa, čtvrtek)

CENTRAL HIGH SCHOOL OF

COMMERCE

570 Shaw St. (j. od Harbord)

(pondělí - středa)

EASTERN HIGH SCHOOL OF

COMMERCE

16 Phin Avenue (u Chatham)

(pondělí, úterý, středa, čtvrtek)

HUMBERSIDE COLLEGIATE

INSTITUTE

280 Quebec Ave. (u Humberside)

(pondělí - středa)

PARKWAY VOCATIONAL SCHOOL

1 Danforth Ave. (vých. od via duku)

KING EDWARD SENIOR PUBLIC SCHOOL

Bathurst St. kousek na sever od

Coolege St.

(pondělí, úterý, středa, čtvrtek)

OAKWOOD COLLEGIATE

INSTITUTE

991 St. Clair Ave. W. (u Oak-

wood)

(pondělí, - středa)

NORTH TORONTO COLLE-

GIATE INSTITUTE

209 Jameson Ave. (j. od Queen W.

(pondělí - středa)

NORTH TORONTO COLLE-

GIATE INSTITUTE

17 Broadway (1 blok sev. od E-

glinton, vých. od Yonge St.)

ZÁPIS

Zápis se koná ve výše uvedených školách ve dnech 20., 21., 22. září v 7 hod. večer.

Zápisné je 5 dol.

Vyučování započne dne 27.září 1965 v 7.30 hod. večer.

T R I D Y

První ročník — Základy angličtiny - - mluva a čtení;
Druhý ročník — Mluva, čtení a psaní;
Třetí ročník — Konversace, čtení, psaní, občanská nauka, anglická kompozice rovnající se stupňům VII - VIII;

Čtvrtý ročník — Konversace, anglická kompozice a mluvnice - na úrovni stupňů VIII - X.

Studenti třetích a čtvrtých ročníků mohou skládat zkoušky rovnající se VIII. stupni.

Angličtina pro vstup na universitu — studenti, kteří ovládají anglický jazyk na úrovni X. stupně a kteří se připravují na universitní studium, se vyzývají, aby se zapsali v Bloor Collegiate Institutě.

Třída příležitosti — studenti, kteří se domluví anglicky, ale potřebují se naučit číst, psát, hláskovat a aritmetice, stupně I-IV, se vyzývají, aby se zapsali v Bloor Collegiate Institute nebo Parkway Vocational School.

U Č E B N Í O S N O V A

Základy angličtiny — vědecky odstupňovaný kurs pro Novo-Kanaďany v mluvení, čtení a psaní anglického jazyka; současné události; informace o naturalisaci; Kanada a její lid; diskuse ve skupinách; vyučování ukazováním; třídy pro různé stupně dokonalosti.

Další informace si můžete vyžádat v jednotlivých školách kdykoliv večer po 20. září.
GRAHAM M. GORE, ředitel JOHN V. MILLS, předseda.

Pokračování ze str. 1

FRANK KUPKA

vil a měl být se svou manželkou internován, protože jejich sousedé udali, že doma zpívali německé písně. Obhajoval energicky proti pomluvě ulejšťáctví ty, kteří byly na francouzském venkově zatčeni a internováni a o prvních našich pražských odvozech di cizinecké legie ani nevěděli, ale dali se po svém osvobození k dispozici armádě.

Činnost pařížské Kolonie byla mnohostranná. Osvobozování internovaných, posílání balíčků vojákům, péče o zraněné, umísťování dovolenců, pokud se o ně nepostaraly "kmoťrenky" a t.d. Byla i činnost kulturní, přednášky a koncerty. Zpívali vždy ochotně tehdy slavný zpěvák Boža Umírov a sl. Tončí Urbánková, oba vždy zdarma. Chudíčký pianista se urazil, když mu byl nabídnut honorář. Až na dvě nezbytné kancelářské síly, studenta a pisáka, nikdy nebyly placeny honoráře, ba často sáhl možná Umírov do kapsy - někdy i některý jiný i když nemohl stejně hluboko. Umírov uspořádal několikrát na přání Dr. E. Beneše ve svém přepychovém pařížském bytě nebo ve svém zámečku v nedalekém Vaucressinu hostinu, na kterou pozval svého dávného osobního přítele, šéfa politické sekce francouzského ministerstva zahr. věcí, ministra Kammerera a ovšem i Dr. E. Beneše. Každý přinášel co mohl. Takový byl tehdejší odboj.

Jednou, když právě bylo uvažováno o tom, bude-li možné poskytovat nadále jedné vdově se dvěma dětmi měsíční pomoc 10 franků nebo zatím pouze 5 franků, přinesl listnou dopis od neznámého pana Karla Jedličky ze Shanghai se šekem na 2000 franků a s přáním zdaru akci a dobrovolníkům, o kterých četl. Byla to sensace, která vzrušila mnohem více než německé bomby.

Kolonie vydávala i uhlédný Bulletin, trochu časopis, trochu revui. Kupka je často krásně ilustroval. Nakreslil také legionářskou známku se třemi dobrovolci v různých uniformách. Navrhl prapor mému 21. legionářskému pluku, vyšitý pařížskými dámkami. Prapor našeho 22. pluku, když na jeho vyšití nezbylo dost času, namalovali podle Kupkova návrhu legionáři akad. malíř Šejnoha a studující architektury Václav Uhlíř.

Kupka nevyryl jen podivuhodné dřevoryty a lepty - Švabinský se mne po válce jednou ptal: jak to dělá, zda pod lupou - ale celou svou rázovitou činností, autoritou hloubavého myslitele, muž myšlenek a muž činu ryly i vřadovskou stopu našemu krajan-skému a vojenskému odboji ve Francii.

Po 1. světové válce.

Když jsem byl po příměří teilegraficky odvolán od pluku a přidělen na vyslanectví, čemuž jsem se po dva dny marně bránil - vyslanec Dr. Vrat, Trčka se upamatuje - docházel jsem na přání Kupkovo i do ateliéru, namalového na jeho návrh pro legiónáře malíře, aby byly zachovány památky na boje našich pluků, dokud jsou ve svěží paměti. Mnoho jsme neudělali. Kupka návrh s abstraktním ornamentem na diplom. Čs. válečného kříže, něco Cipra, já vyryl jako dřevoryt pohlednicí s Čs. lvem podle Kupkova návrhu a udělal jsem několik leptů podle svých náčrtů z fronty. Tyto lepty by měly být ještě v Památníku Odboje, jestliže je Němci nezničili. Zbývající jsem rozdál. (Když jsem byl před časem upozorněn přítelem vysl. Dr. Vrat, Trčkou, že dva mé lepty z fronty jsou u jedné Pařížanky, nabídl jsem této dámě výměnou obraz, což přijala a věnoval jsem lepty Čs. vojenskému muzeu na radnici v Darney).

Kupkův vojenský ateliér neměl dlouhého trvání, protože velitelé a úřady neuvolnili tehdy ještě nedemobilizovaného umělce. Později však přijeli na naše bývalé fronty, již ovšem ztichlé, zarostlé a snad i zorané, jiní pražští malíři a vzniklo známé album. Ale z pů-

vodní Kupkovy myšlenky vyrostl pražský Památník Odboje, na jehož založení Kupka spolupracoval.

O našich poválečných stycích a o hlubokém přátelství bych mohl hodně vyprávět. Na jednu jeho závažnou přátelskou radu, takřka otcovskou, také nikdy nezapomenu.

Ocitl jsem se však vedle Kupky i v jednom ohavném pamfletu protibenešovském. Brzy po příměří přijel do Paříže a hlásil se do zahraničních služeb cestovatel F. Obdržel jsem instrukci, abych mu připravil diplomatický pas, že přinese potřebná data, a že bylo již zažádáno u jednoho jihoamerického státu ve kterém je "jako doma" o souhlas k jmenování p. F. prvním čs. chargé d'affaires a.i. Běda. Když si později přišel pro cestovní pas musel jsem mu podle příkazu říci, že ona cizí vláda souhlas nedala a to s dodatkem, že i jako soukromý cestovatel by byl u nich napříště nežádoucí. Zle se rozčilil. Brzy jsem obdržel poštu pamflet, ve kterém byl hanoben především Dr. E. Beneš, ale i jeho spolupracovníci, aby přý bylo vidět, kým se náš zahraniční ministr obklopil. Mimo jiné bylo v pamfletu uvedeno, že i takovým Kupkou a takovým Šejnohem, kteří nikdy na frontě nebyli, ale nyní se prohánějí po Paříži v elegantních důstojnických uniformách s metály na prsou. A jakou to máme diplomatickou poštu (!), když se v ní mohl ztratit dopis s penězi, poslaný z Prahy hercem Longenem své manželce v pařížské nemocnici. A komu podléhá naše kurýrní pošta? Tomu Šejnohovi! Takové lidi a t. d. ... má v Paříži Dr. Beneš. (Bylo zjištěno později, že Longenův dopis šel do Tokia, kde byl zcizen kancelářským úředníkem N., který byl ovšem odevzdán soudu.)

V té době našich začátků a za nesmírného přetižení v souvislosti s mírovou konferencí jsem požádal Benešova osobního tajemníka legionáře A. Babku, aby ministra informoval, že nepomýšlím p. F. žalovat, ale se s ním vypořádám sám, objeví-li se ještě jednou na vyslanectví, jestliže ovšem nemá p. ministr námitky. Babka mi potom sdělil, že ministr souhlasí, sám hodil hanobis do koše, nemůže a nebude se pamfletem zabývat. Teprve později jsme byli informováni, že hanobis byl v tisících výtiscích rozeslán po Praze a ještě později mi řekl otec, že i jemu byl poslán.

Když jsem se o pamfletu zmínil Kupkovi, který jím byl rovněž obdařen, mávl rukou, uplul si a prskl: "salaud" (přeloženo: odporný ničema.)

Hanopisci vědí, že pomluvy mají tuhou život. Není též perfdnějšího pořekadla nad známé: "Není šprochu, aby na něm nebylo pravdy trochu."

Od těch dob a to teprve v tomto exilu a tudíž zbaběle, dřive by se nebyli opovážili, jsem se octl ještě dvakrát v pamfletech. Dr. Soukup, který řekl kdysi v senátu, že žádný veřejně činný člověk nemůže být ušetřen pomluvy, by možná dodal, že jenom dvakrát.

Jednou se výmyslem otfel také o mne v serii svých hanopisů, špatně zakrývaných formou rádo-by historickou, podivný člověk, s minulostí pověstného klevetníka. Kdyby tušil co všechno o něm víme a co mají o něm archivy několik vládní, pak by možná změnil jméno a zmizel navždy, je-li ovšem normální. Náš Jan o něm však říkal, že už v mládí to neměl v pořádku. Jak jinak by bylo možno i vysvětlit, že požádal cizího diplomata, který před tím cestoval s jeho polovičkou, o vyznamenání řádem diplomatova státu. I takovému Chvalkovskému to bylo tak odporné, že se k dopisu vyjádřil úsečným: "moral insanity!"

Za válečných poměrů byl pro obchodní referát jednoho úřadu zatím přídelen jeden voják, obchodník. Pustil se do práce se zřetelem jen na svůj obchod a ovšem naivně, neboť krajané i cizí

úřady brzy upozornili vyslanectví přímo i naši vládu. Byl přeložen. Ale i když přeložení si chtěl provést podle svého rozumu, obdržel jsem příkaz ho propustit. Slibil, že se mi pomstí. Před několika léty rozeslal proti mně hanopisy.

I takoveto dva případy si zaslouží pouze gesto a jeho typické: "Salauds".

Jsou to ovšem jen maličkosti proti tomu, jak byl hanoben TGM za hilsneriádu, za boj o rukopisy a za své kandidatury na poslanca, a čím byl častován téměř po celý svůj život a ještě někdy i nyní různými desperáty Dr. E. Beneš.

O mnohem lepším a také o svém podílu na jmenování Kupky profesorem pražské Akademie výtvarných umění s působením v Paříži, kde byl potom výtečným a přátelským radcem mnohým našim mladým umělcům, jsem se zmínil ve své přednášce "Svědectví a zkazy z umění výtvarného", vytištěné darem pro SVU "Novým Domovem" a již si lze objednat v kanceláři SVU v New Yorku, nebo i mým prostřednictvím.

Když jednou přijel do Paříže umělecký poradce ministerstva zahraničí Stretti-Zamponi, koupil pro vyslanectví krásný a největší Kupkův obraz ze série "Přiliv a odliv". Jeden menší z této série "Flux et reflux", jsem kdy si měl, je však nyní v USA. V ČSR, pokud vím, měla něco od Kupky Moderní galerie, dále Dr. Ed. Beneš a soukromá pražská galerie továrníka Waldesa.

Brzy po 1. světové válce mne navštívil na vyslanectví spisovatel a kritik Nicolas Baudoin, s kterým jsem se znal z nedělních sešlostí u Kupky. Informoval mne, že skupina umělců a spisovatelů předložila námět na vyznamenání Kupky řádem Čestné Legie, ale byla upozorněna na nutnost dohody s naším vyslanectvím, protože Kupka je Čech a že by konečně i vyslanectví mohlo vyznamenání navrhnout. Seřadil jsem Pro-memoria, životopis a kdy a kde vystavoval dobrovolník kapitán Kupka, člen "Podzimního Salonu", "Section d'Or" a pražské Akademie věd a umění, obdoby pařížského "Institutu" neesmrtelných. Kupka obdržel "Čestnou Legii" a to, což je poprvé neobvyklé, stupně vyššího, důstojníckého.

Za druhé světové války.

Po útěku z poražené Francie jsem často v Londýně vzpomínal, co se asi stalo s Kupkovými. Vyptával jsem, že se jim podařilo ukrýt se na venkově. President Dr. E. Beneš jim poslal jistý obnos. Když jsem se po válce s nimi opět sešel v Praze, řekl mi Kupka, že tyto peníze je zachránily od hladu. Nadsazené mi děkoval. K mému odmítnutí prohlásil, že ví co ví, že byl informován na či návrh peníze byly poslány. (Nebyl to jediný případ výpomoci umělcům za války. Pomohli jsme trochu též sochařce Dürasové a jiným. Když jsem obdržel zprávu, že našemu pařížskému malíři Karsovi, vyznání židovského, se podařilo uprchnout do Švýcar, ale že přesto pomýšlí na sebevraždu, poukazovali jsme mu postačující měsíční výpomoc. Přesto si tam vzal život.)

Po 2. světové válce.

V roce 1951 mi napsala pí. Kupková m.j. že její manžel seslábl, churaví a že jeho 80. narozeniny byly smutné. V jednom pozdějším dopise mi Kupka ještě napsal, že přes své churavění je stále ještě schopný přinášet něco nového. Zemřel dne 21. června 1957 ve věku 86ti let.

Co říci závěrem?

Kupka, samotářský geniální tvůrce předběhl neobvykle svou dobu. Patřil do rodu velikánů, jichž velká křídla ztěžují chůzi po zemi. Zdůrazňovat velikost jeho umění, nyní již světového věhlasu, není vlastně v roce 1965 nic nesnadného.

Lze však u Kupky poznamenat, že lidské myšl., vábené a zabráné nyní úžasnými pokroky technickými uniká to, že ve vývoji umění je neméně revoluce a objevů. A lze též říci, že počestnosti

JEMENSKÁ TRAGEDIE

František Turek

Clánky dohody o Jemenu, kterou uzavřeli egyptský Násr a saudo-arabský Faisal, snad budou anebo nebudou dodrženy do posledního punktu. To v tuto chvíli není tak důležité jako to, že kdyby se splnil nezákladnější smysl smlouvy - totiž úmysl vrátit Jemenu mír, dosáhlo by se tím značně mnoho. Válka, která v září roku 1962 v Jemenu propukla, byla krutá: jako každá občanská válka, byla nemilosrdná - počet mrtvých se odhaduje až na 250.000 a neméně tolik lidí vyhnala válka z domovů. Proto už pouhé zastavení bojových operací by bylo požehnáním pro Jemen, který si dnes uvědomuje, že jen v malé míře bojoval za moderní republikánské zřízení nebo za archaické imamské zřízení, ale ve větší míře bojoval za pan-arabský nacionalistický socialismus anebo za saudsko-arabský konservatismus. Egyptský Násr hned po revoltě proti imamovi přispěchal,

HOSPODA "U KALICHA"

ZNOVU OTEVŘENA

V Praze otevřeli nedávno po rozsáhlých úpravách znovu známou hospodu "U Kliča". Na stěnách jsou zase originální nápisy, jako na př. "Až bude po tý vojně, tak mě přijď navštívit, najdeš mě každé večer vod šesti hodin u Kalicha na Bojišti...". Návštěvníci najdou hospodu zcela k nepoznání: v moderním interiéru je zachován starobylý ráz doprovázený zvětšenými ladovými ilustracemi a sgrafity. Na rekonstrukci se podílela řada významných umělců. Hospoda "U Kalicha" má dnes 180 míst a výhradně se tam čepuje plzeňská dvánáctka - a to z cisteren. Kuchyně připravuje kromě tradičních specialit jako kalichovské guláše a smažených bramborových placek na příklad putimské žebírko, roštěnku paní Mullerové atd. Zaměstnanci hospody mají svérázné oblečení a u výčepu, přirozeně, kraluje bohabojný Palivec. Na stěně dokonce visí obraz císaře pána! Při otevření vyhrávala před hospodou kutálka v uniformách c. a k. rakouské armády. Je to další známka liberalisace režimu nebo to děláji pro turisty?

DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA - KRISE TRVÁ

Krise v Dominikánské republice vstupuje již do pátého měsíce a její dosavadní bilance je neradostná. Zatím to byly dva týdny tvrdých bojů, které v dubnu začaly vojenským pučem. Byly to také dlouhé týdny neúspěšných jednání, v nichž hlavním prostředníkem byla Organizace amerických států. Do bilance patří též třitřicet mrtvých Diminikánců a přibližně stejný počet raněných, kteří se stali obětmi revoluce.

Nyní se konečně ději věci, které vzbuzují mírný optimismus. Pod rozhodným tlakem panamerických republik rostou totiž nádeje, že jednání mezi vojenskou juntou, povstanci a představiteli Organizace amerických států povedou ke konkrétním výsledkům. Rýsuje se praktická možnost občanského smíru, nastolení prozatímní vlády a svobodných voleb, k jejichž provedení by mělo do-

svého nežistného života, noblesou své izolovanosti, hodnotu a významem svého krásného díla Kupka přinesl nesmírný příspěvek v homérském zápase, vedeném nyní minoritou vzdělanců proti konfektému myšlení a záplavě konformismu, hrozičím, že lidé by se mohli vyvinout tak monotónně a tak nehezci, že by život ztratil veškerou svou zajímavost.

S našeho národního hlediska by však mělo být připomínáno, že náš velký umělec Kupka, kapitán Čs. legií a spolupracovník T.G.M. a Dr. E.B. se také zúčastnil a to významně, našeho vojenského a politického odboje za první světové války.

aby revolučním republikánům nabídl pomoc: ne proto, že chtěl pomoci jim, ale protože chtěl posunout vpřed své panarabské ambice. Chtěl zakotvit na arabském poloostrově s jeho úžasným bohatstvím naftu, chtěl se ztotožnit s moderním republikánským produktem v Jemenu proti přelíznému, středověkému a krutému režimu imamů, chtěl vítězství, aby jeho hvězda znovu jasněji vzplála. Proto poslal do Jemenu oddíl z oddílem, až tam v jednu dobu měl 65.000 vojáků. Ovšem velice špatně odhadl protivníky, jimiž byly nejen kmeny na severu, jež zůstaly věrné imamovi, ale i vládcí Saudské Arabie, zejména král Faisal. Zatím co Násr poslal jemenským republikánům vojáky, zbraně a střelivo, Faisal podporoval imamovo vojsko zbraněmi a penězi. Počáteční úspěchy republikánů se ukázaly mylné: imamovy síly se brzy vzbouřily a boj se za čas ukázal nerozhodný. Avšak ne pro Násra. Diktátorské manýry egyptských důstojníků způsobily, že Násr začal mezi republikánskými stoupenci ztrácet půdu pod nohama a u imamových stoupenců ji nikdy neměl. Egyptští vojáci byli nenáviděni a dnes celý Jemen, ať je politicky jakkoli rozdělen, je svorně sjednocen v jednom: v odporu proti všemu egyptskému. Druhá fronta, na níž Násr pochodil špatně, byl Faisal ze Saudské Arabie. Není pochyby, že bojem proti jemenskému imamovi Násr bojoval i proti saudskému královskému zřízení a vůbec proti Saudské Arabii, jejíž výsostné postavení v arabském světě pokládá za přežitek a překážku egyptské rozpinavosti, maskované moderními snahami. Saudská Arabie je však tvrdý oříšek. Nejen svým rozsahem, nejen tím, že svatá místa islamu jsou v jejích hranicích, nýbrž i bohatstvím, které jí vynáší je naftové prameny. A také tím, že - jak dokazuje Faisal - i stát se starými tradicemi může svůj hospodářský, sociální a politický systém reformovat a přispíbovat současnému světu bez revolučních zvratů, k nimž sahá Násr. Za jakési stvrzení porážky, za viditelný důkaz, že si je této porážky vědom, se pokládá fakt, že egyptský prezident podnikl ce-

Pokračování na str. 4

jít do devíti měsíců.

To je alespoň smysl posledních zpráv, které teď docházejí ze Santa Dominga. Třicetletý sbor, který se z pověření Organizace amerických států snaží likvidovat dominikánskou krizi, upravil poněkud svůj původní směrčí návrh, podaný před dvěma týdny. Rebelové již vyslovili svůj zásadní souhlas s touto verzí a nyní se jen čeká na podobné vyjádření od představitelů vojenské junty.

Jednání probíhají v ovzduší, jehož charakteristikou se stala zejména zvýšená netrpělivost amerických republik s dosavadním vývojem situace a jejich rostoucí nátlak na obě frakce v Santa Domingu. Tím, že Organizace amerických států zastavila finanční podporu vojenské junty, znemožňuje praktické vyplácení tisícům zaměstnanců, kteří jsou na výplatní listině generálů. Na druhé straně rebelové, izolovaní vesměs v uzavřené čtvrti hlavního města, cítí politickou nespokojenost a tlak dominikánské veřejnosti z ostatních částí země. Ten se projevil zejména při nedávné konferenci vojenské junty s guvernerem provincií, starosty měst a členy občanské samosprávy.

Panamerický návrh na smír v Dominikánské republice se nyní stále zřetelněji jeví jako praktická cesta politického i hospodářského smíru, do kterého země upadla. Budou-li podmínky návrhu přijaty, vytvoří se alespoň předpoklady pro normální život. A pak je možno hledat cesty ke konečnému řešení spleťského konfliktu v Dominikánské republice.

Dr. Antonín Kratochvíl

"ZA KOMUNISTICKOU STRANICKOST KULTURY A UMĚNÍ"

Dokončení z minulého čísla.

Bezprostředním impulsem k tomuto celému "dialogu" bylo Hochhutovo rázné odmítnutí uvolnit "Náměstka" i pro české a slovenské scény. Ve svém dopise R. Hochhut vysvětluje, že hru povoluje jen v těch zemích, kde není církev pronásledována a kde by hry nemohlo být zneužito. Mňáčko opět poukazuje na to, že bez jeho svolení byl v Německé spolkové republice publikován "zkreslený" text "Opožděných reportáží" (17). Hochhut mu ve svém listě odpovídá, že když Mňáčko prosadí, aby jeho "Opožděné reportáže" mohly nezkráceně vyjít ve Spolkové republice, že on povolí provozování "Náměstka" v Praze a Bratislavě.

Vedle tohoto v podstatě nezajímavého "interního dialogu" jsou v dopise daleko významnější Hochhutovy protikomunistické (včetně Wolfganga Haricha) a protisovětské argumenty. (Katinský les) - nesporným kladem bylo, že Hochhutův dopis byl přetřesen v plném znění v Kulturním životě (18). Je to prakticky po prvé od komunistického puče, co byly přetřeny tak závažné protikomunistické argumenty v československém tisku.

S Hochhutem pokusil se dogmaticky diskutovat v jednom z dalších čísel Kulturního života (19) vedoucí katedry dialektického a historického materialismu na Přírodovědecké fakultě v Bratislavě Miroslav Kusý, příspěvek nevybočoval z propagandistického rámce jeho katedry.

Epilogem "besedy" Hochhut-Mňáčko můžeme nazvat příspěvek Evžena Loebla (20), bývalého prvního náměstka ministra zahraničního obchodu, který v roce 1952 byl odsouzen v monstre-procesu proti tzv. spikleneckému centru Rudolfa Slánského na doživotí. Propuštěn na svobodu byl asi v roce 1956 a v roce 1963 "v plném rozsahu zproštěn obžaloby" (21). Od své rehabilitace se věnoval otázkám národního hospodářství. Zásah do "dialogu" Hochhut-Mňáčko je jeho prvním "literárním" příspěvkem po propuštění.

Loebl se zamýšlí nad skutečností, že pro nás (v tomto případě je myšlen Mňáčko) je stále ještě všechno - každý problém, předem vyřešen a dán, zatímco Rolf Hochhut "pije z číše pochybnosti a touhy po poznání". A právě v Hochhutově touze po poznání pravdy vidí Evžen Loebl přednost Hochhutovy koncepce. Na druhé straně je dokonce kritický ke hře "Náměstek", její celková koncepce se mu zdá přílišným zjednodušením pravdy. Co by se stalo, kdyby místo Pia byl papežem Jan XIII? atd. V závěru svého článku přechází Loebl na otázku stranickosti a ptá se "zda pojem stranickosti znamená dnes to samé, co znamenal v roce 1948?".

MY A SVĚT.

Pod tímto názvem uspořádala redakce nejprogresivnějšího literárního časopisu v Československu anketu o otázce zda a jak přispěla česká a slovenská literatura v posledním dvacetiletí k vývoji literatury evropské a světové.

Nejzajímavějším příspěvkem v této anketě je "Místo v kontextu polemika na všechny strany", spisovatele starší generace Vladimíra Neffa, v níž se dovolává umlčených a v exilu žijících spisovatelů.

"Vzpomeňme těch dob ne zcela dávných, před vypuknutím druhé světové války, kdy třebaš Salda jednoho dne z ničeho nic sedl a napsal do svého "Zápisníku" dlouhou kritickou stat o 13 nedávno vyšlých českých románech. 13 jmen, 13 románů, 13 autorů velkých i menších, ale - vesměs tvořících, píšících, publikujících od Vladislava Vančury po Jana Vrbu, od Marie Majerové po Emila Vachka, od Petra Jilemnického po Benjamina Klíčku a navíc ještě František Křelina (22), Egon Hostovský, (23), F. V. Kříž, A.M. Tilšová, Bohumil

Novák. Třináct prozaiků jímž toho roku náhodou něco vyšlo. A vedle nich žili a tvořili ti, jímž právě náhodou nic nevyšlo, Olbrach, Čapkové, Neuman, Josef Kopta (24), Karel Konrád, Marie Pujmanová, Fráňa Šrámek, Zdeněk Němeček (25) Jan Čep (26), Jaroslav Durych (27) i Nezval. Hora - z básníků jmenuji jen ty co psali i prózu, jen o prózu mi tu jde. Nelze se dnes nepodivit té poetičnosti, té tvořivosti, té šíří koexistence žánrů. Doba dvaceti let šeredně zatočila tou velkou generací! Kolik jich zemřelo v koncentracích, dále kolik jich bylo násilím umčeno! Ty, již přežili a dosud tvoří, bys počítal na prstech jedné ruky!" (28).

V další části si všimá Neff současné literatury a kritizuje škody "napáchané neurčitým počtem let kultovních", odsuzuje necitlivé, nekritické zacházení s českými klasiky (Jirásek, Němcová, Neruda, Žeyher) a pokračuje:

"Naše dnešní literatura vypadá tak, jak to potom ani jinak vypadat nemůže. Probouzí se, hledá, vzpomíná se na své své, zmatožení a ze svých ran, ale světová není a hned tak nebude! Nedáváme se zmýšlet počtem našich knih překládaných do cizích jazyků. Cizina nezajímá se tolik o naši prózu, jako o to, co se v té naší divné neznámé zemi děje, jak žijeme, co si sami myslíme, a nebo aspoň jak jsme žili a myslili v době nedávno minulé - nesáhá po našich knihách pro jejich sílu a originalitu, nýbrž pro jistou nepatrnou sílu informací o naší skutečnosti, již si z nich troufá vyčíst! Je pravda, že musíme být vděční za těch několik jmen, za těch několik svérázných talentů, které se přihlásily k slovu v posledních letech. Ale i s těmi několika málo talenty hospodíme špatně. Český spisovatel dnešní doby se neustále potácí z pekla do ráje, jednou je bídák a pravivý pes, hned zase světlo kultury; tertium non datur".

Z A V Ě R.

K dokreslení "literární skutečnosti" prvního čtvrtletí roku 1965 je nutno uvést ještě pikantnost s cenzurováním č. 1 Literárních novin. Dobře informovaný čs. list v zahraničí Svědectví (29) přináší o tom v kostce tuto zprávu. Jako ve všem i v cenzuře panuje zmatek a nejistota, stále větší počet sporných textů putuje z HSTDO (30) do sekretariátu ÚVKŠČ. Nástup nového roku v tomto směru nesliboval nic dobrého. V televizi programový pracovník přišel skoro o nervy, neboť takřka v poslední chvíli cenzura zamítla vysílání sylvestrovského programu, dlouho a pečlivě připravovaného (31). Film putoval do koše a s ním desetitisíce korun. Censurnímu zásahu propadla také část novoročního čísla Literárních novin. Na Západ se dostalo první číslo ústředního orgánu Svazu čs. spisovatelů s několika denním zpožděním. Nicméně jeden článek unikl censurnímu pohledu, článek o SLEPIČÍM MOZKU - citujeme úryvek: "Tak např. letos na Silvestra nařídil slepičí mozek svým slípkám, aby na Nový rok onen tradiční slepičí krok nečinily. Toho rána skutečně stály na dvorech farmy nehybné pluky slepic jako dřevěné. Jejich očka strnulá poslušností pyšně pozorovala boží muka. Sotva však slunce vyšlo začaly slepice uražené křákat. Stín božích muk, který se neměl pohnout ani o vlas, posunul se přesně o jeden slepičí krok, ačkoliv si žádná slípka ani nehrábla!"

"ZRADA!" zařval slepičí mozek. "Někdo hýbe světem!" (32) POZNÁMKY A VYSVĚTLIVKY.

1-Název Stanoviska stranické organizace v Ústí nad Orlicí k situaci na kulturní frontě.

2-Od léta roku 1962.

3-Svobodné slovo 3. února 1963.

4-Pravda, Plzeň 30.V.1964.

5-Vydala "Target Area" - 17.II. 1965.

6-Waldemar Matuška, populární jazzový zpěvák z Prahy. Po-

dle Smeny z 17.I.1965 ministerstvo školství a kultury doporučilo scéně, které je Matuška členem, aby mu po dobu jednoho roku nedalo povolení k účinkování mimo divadlo.

7-Eva Pilarová, jazzová zpěvačka z Brna, dnes členka Divadla Rokoko; ministerstvo školství a kultury dalo divadlu pokyn, aby omezilo počet vystupování Pilarové v televizi pro "nedůstojné chování" (Směna 17.I.65).

8-Život strany č. 1., leden 1965, str. 12.

9-Literární noviny č. 24.15.6. 1963, str. 4.

10-Zprávy ČSAV č. 6, 1963 - Od roku 1961 je Štoll náměstkem prezidenta ČSAV.

11-Literární noviny č.28, července 1963, str. 4.

12-Dr. Jaroslav Kunc, pracovník Národní knihovny v Praze je neustraněným, nedovoluje si ani dnes kritizovat komunistické spisovatele kulturní éry, jeho práce jsou spíše fotografické. Kniha Kdy zemřeli...? - Přehled českých spisovatelů a publicistů zemřelých od 1.1.1937 do 31.12.1962 byla vydána "Pouze pro interní potřebu", str. 340 - vydavatel Státní knihovna ČSSR.

14-Rudolf Havel vydal v roce 1946 v Olomouci doplněné Přehledné dějiny české literatury Arne Nováka.

15-František Křelina, je jedním z výrazných představitelů moderní české prózy v období mez i dvěma světovými válkami; směrově a ideově patřil k vrcholům českého ruralismu. V roce 1952 byl pro "špionáž ve prospěch USA a Vatikánu" odsouzen na 12 let vězení. V roce 1960 byl amnestován.

16-Slovník českých spisovatelů, Praha 1964, str. 265.

17-Vydalo nakl. Jakob Hegner v Kolíně n.R. - přeložil Kryštof Greiner.

18-Kulturní život č.1, 2.I.1965, str. 3 - 4.

19-Kulturní život č.7, 12.2.1965, str. 5.

20-Kulturní život č.12, 19.3. 1965, str. 3 a 8.

21-Rudé právo, 22, 8, 1963, str. 2.

22-Viz poznámku č. 15.

23-Český romanopisec žijící v exilu.

24-Spisovatel legionářských, mnohdy protisovětských zaměřených románů, zemřel 1962.

25-český exilový romanopisec, zemřel 1957 v Mnichově.

26-český exilový novelist, žije v Paříži.

27-Jedna z nejvýznamnějších postav moderní české prózy - od roku 1948 do roku 1956 nesměl publikovat, zemřel v roce 1962.

28-Plamen č. 3, březen 1965, str. 46.

29-Svědectví č. 25-26, jaro 1965, str. 16.

30-Zkratka cenzurního orgánu ministerstva vnitra.

31-Srovnej poznámku J.Ledera "Zrušme Sylvestra" v Plameni č. 3, březen 1965.

32-Literární noviny č.1. 1.ledna 1965, str. 12.

OMLUVA

Omlouváme se Dr. Kratochvílovi za chyby, které se vloudily do první části jeho článku v minulém čísle.

VAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ
347 BAY STREET
Suite 210
Toronto 1

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své draké z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3 - 4366

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme tímto všem přátelům a známým, kteří nám vyjádřili soustrast nad úmrtím mého drahého manžela Františka Bažila. Zvláštní dík za květinové dary a p. faráři Jandovi za vlídná slova útěchy.

Anna Bažilová s dcerou Lili.

VÝZNAMNÉ VÝROČÍ

Tělocvičná jednota SOKOL v Sydney oslavila začátkem července 15 let svého trvání. Takové výročí je nejlepší příležitostí připomenout si nejen celou její minulost, ale i zamyslet se nad budoucností naší jednoty a celé sokolské myšlenky v této části světa.

Je nesporné, že v celé této dlouhé době, zvláště však od obnovy činnosti v r. 1957, byl za daných podmínek a situace vykonán v naší jednotě velký kus sokolské a národní práce. Důkazem toho je, že naše jednota jako členská složka velké sokolské rodiny ve svobodném světě se stala jednou z jejích největších jednot a svou bohatou činností, zvláště pravidelným vydáváním Sokolského Věstníku, se stala příkladně známou všem. Jako dlouholetý starosta pokládám za svoji povinnost upřímně poděkovat za tento úspěch těm hrstce věrných a uvědomělých

JEMENSKÁ TRAGEDIE

Pokračování ze str. 3

stu za králem Faisalem do arabské Jiddy, čímž veřejně uznal silnou nadřazenost Fasailovy posice, tudíž nepřímo oslabení své vlastní posice. To bude mít v arabském světě ještě důsledky.

Avšak nejtrpčí budou výsledky Nassrových zásahů v Jemenu doma, v Egyptě. Aby mohl vést válku, Nassr nakupoval ve velkém těžké i lehké zbraně a letadla v Sovětském svazu. Ještě v minulých týdnech přivážely lodí ze Sovětského svazu přímo do jemenského přístavu Hodeidy tanky a nákladní auta pro egyptskou armádu. Sovětská letadla přilétala do Jemenu po desítkách a jak se ukázalo za leteckého neštěstí v červenci, někdy i se sovětskou leteckou posádkou. Válka si vyžadovala tak značných nákladů, že přivedla Egypt na pokraj bankrotu. Hospodářští znalci tvrdí, že celá generace Egyptanů bude čekat bavlno pro Rusko, aby zaplatila sovětskou pomoc pro Jemen. Podle jejich mínění kritická situace egyptských financí donutila Nassra, aby válku v Jemenu zastavil a pokusil se o mír.

Kdyby všechny zúčastněné strany dohodu dodržely, mohla by se stát bodem obratu v dějinách Středního východu. Mohla by znamenat začátek období míru a hospodářského rozvoje. Mohla by nahradit revoluci evolucí. To všechno za předpokladu, že se Nassr na trvalo zřekl výbojných snah nejen v Jemenu, ale i v sousední Arabské jižní federaci.

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Čechů, kteří obětavě a velmi často na úkor svých soukromých záležitostí pomáhají budovat a hlavně udržet naši jednotu v Sydney.

Nepodařilo se uskutečnit vše. Když jsem před šesti lety byl poprvé zvolen starostou, věřil jsem, že s pomocí nejen výboru a velkého počtu členstva, ale též i za podpory a zájmu celé krajské veřejnosti bude zde v cizině vybudován spolek, na který bychom jednou všichni byli právem hrdi. Naším snem a úsilím bylo vybudovat Sokolovnu, aby se stala nejen mohutnou záštitou sokolské činnosti a růstu, ale i důstojným národním střediskem. Věřil jsem, že 15-ti leté výročí budeme oslavovat s pocitem radosti a pýchy, při pohledu na vlastní přeplněnou sokolovnu, kde za zpěvu našich sokolských písní a naší národní hymny už nám nepokanou slzy žalu, ale slzy radosti nad tím, že to, co jsme kdysi ztratili, jsme si zde v daleké cizině alespoň částečně vybudovali.

Toto naše úsilí vybudovat vlastní sokolský a národní stánek bylo zatím marné. Pro nás, kteří jsme věřili v porozumění a tak potřebné vlastenecké citění všech členů a krajanů, kteří jsme se dívali, jak jiné národní skupiny, zvláště ty nejpostiženější ze zemí za železnou oponou, si v samostatném národním svépomoci a nadšení budují národní domy, kostely a rekreační střediska, to bylo největším zklamáním. Já jsem pevně přesvědčen, že vlastní stánek se vším příslušenstvím - sálem, knihovnou, čítárnou, spolkovými místnostmi - by byl jistým základem trvalé existence a rozmachu sokolské a národní činnosti v budoucnosti. Ale jak už jsem připomněl, na tento úkol nestačí nadšení a práce jen několika jedinců. Čím víc nadšenců bude, tím větší nádeje na úspěch: "Co jednomu nemožno - to všem dohromady snadno!"

Věřím, že stále ještě není pozdě, aby příští výročí SOKOLA v Sydney, jediné aktivní sokolské jednoty v této vzdálené části světa, oslavíme tak, jak si tento spolek a tato krásná, víc než sto let trvající sokolská myšlenka, zaslouží. V. Haramula, starosta. (Z Věstníku Sokola v Sydney, Australie.)

L. LUNSKÝ OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1 - 3924

VEŠKERÉ OPRAVY

cheaterfieldů a čalouněného

nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČET ZDARMA

537 - 5592

Ak chcete kúpiť lebo predat

nehnutelnosti v Toronte

obratte sa na

MICHAEL J. DAVID

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288